

Dr hab. Kazimiera Juszka, prof. UP
Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii
Wydział Politologii
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Kraków, dnia 3 maja 2019 r.

RECENZJA
ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
MGR. DARIUSZA SZYDŁOWSKIEGO
PT. „WYKORZYSTANIE ŚLADÓW KRYMINALISTYCZNYCH W
POSTĘPOWANIU PRZYGOTOWAWCZYM I PRZED SĄDEM”

napisana pod kierunkiem
Dr hab. Bronisława Młodziejowskiego prof. WSFiP

Uzasadnieniem podjęcia tematu przez mgr. Dariusza Szydłowskiego są względy naukowe i użyteczne, które obejmują niezbędną diagnozę obowiązującego stanu prawnego dotyczącego wykorzystania śladów kryminalistycznych w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem na podstawie analizy przepisów i poglądów doktryny a także wskazania tendencji w sferze dowodzenia i zaobserwowanych na tym polu zmian na podstawie przeprowadzonych badań własnych spraw karnych.

Celem rozprawy było wywołanie dyskusji na temat skuteczności działania organów ścigania i właściwego wykorzystania zebranego materiału w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem.

Zakresem rozprawy jest analiza 30 prawomocnie zakończonych spraw karnych rozpatrywanych przez Sąd Okręgowy w Bielsku Białej w latach 2008-2017 w sprawach o przestępstwo z art. 148§1 k.k., art. 148§2 k.k., art. 148§3 k.k., art. 148§4 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§1 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§2 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§3 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§4 k.k., art. 156§1 k.k., art. 156§2 k.k., art. 156§3 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 156§1 k.k., art. 158§1 k.k., art. 158§2 k.k., art. 158§3 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 158§1 k.k., art. 159 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 159 k.k., które w

postępowaniu przygotowawczym były prowadzone przez Prokuraturę Rejonową Bielsko-Biała Północ, Prokuraturę Rejonową Bielsko-Biała Południe, Prokuraturę Rejonową w Cieszynie i Prokuraturę Rejonową w Żywcu.

Problemem naukowym rozprawy jest określenie stopnia wykorzystania śladów kryminalistycznych ujawnionych i zabezpieczonych na miejscu zdarzenia w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem. Zatem należy odpowiedzieć na pytania:

Jakie ślady kryminalistyczne mają największy wpływ na przebieg postępowania przygotowawczego? Jaki jest stopień wykorzystania śladów kryminalistycznych w postępowaniu przygotowawczym? Czy prokurator sporządzając akt oskarżenia i sąd w uzasadnieniu wyroku powołuje się na ekspertyzy kryminalistyczne? Jeśli tak, to w jakim zakresie?

Mgr Dariusz Szydłowski prawidłowo sformułował a następnie zrealizował cel i zakres rozprawy oraz rozwiązał problem naukowy określony w niniejszej rozprawie.

Doktorant rzeczowo przedstawił przedmiot badań, którym uczynił ślady kryminalistyczne zabezpieczone na miejscu zdarzenia i ich wpływ na wynik postępowania przygotowawczego a w konsekwencji na proces skazania sprawcy przestępstwa.

Mgr Dariusz Szydłowski słusznie przyjął w szczególności następujące hipotezy badawcze: ślady biologiczne i daktyloskopijne często mają istotne znaczenie dowodowe w procesie karnym; w niektórych przypadkach sposób wykorzystania zgromadzonych śladów kryminalistycznych i dowodów rzeczowych jest niewystarczający; sądy nie traktują w sposób spójny i obiektywny śladów kryminalistycznych w postępowaniu karnym.

Konsekwentnie zastosowanymi przez Doktoranta metodami badawczymi są metoda opisowa, metoda analizy porównawczej oraz metoda analizy dokumentów (akt spraw karnych). Narzędziem badawczym było analiza przypadku, które zostało prawidłowo użyte przez Doktoranta

Mgr Dariusz Szydłowski przeprowadził badania własne wylosowanych 30 spraw rozpatrywanych przez Sąd Okręgowy w Bielsku Białej w latach 2008-2017 w sprawach o przestępstwo z art. 148§1 k.k., art. 148§2 k.k., art. 148§3 k.k., art. 148§4 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§1 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§2 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§3 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§4 k.k., art. 156§1 k.k., art. 156§2 k.k., art. 156§3 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 156§1 k.k., art. 158§1 k.k., art. 158§2 k.k., art. 158§3 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 158§1 k.k., art. 159 k.k., art. 13§1 k.k. w zw. z art. 159 k.k., które w postępowaniu przygotowawczym były prowadzone przez Prokuraturę Rejonową Bielsko-Biała Północ, Prokuraturę Rejonową Bielsko-Biała Południe, Prokuraturę Rejonową w

Cieszynie i Prokuraturę Rejonową w Żywcu. Materiał do badań został prawidłowo określony (sprawy zakończone prawomocnym wyrokiem). Okres badawczy obejmował lata 2008-2017. Lektura metodologii badań własnych mgr. Dariusza Szydłowskiego odnosi się do ostatniego etapu uzyskiwania spraw do badań własnych a nie podkreśla wcześniejszych etapów losowania akt. W związku z tym zasadne byłoby, aby mgr Dariusz Szydłowski na publicznej obronie zrelacjonował sposób, w jaki na wcześniejszych etapach losował akta.

Rozprawa składa się z wprowadzenia, 3 rozdziałów, podsumowania i wniosków, wykazu 122 pozycji literatury, wykazu 12 aktów prawnych dotyczących tytułowej problematyki, wykazu 3 stron internetowych, spisu 4 tabel, spisu 2 rysunków, spisu 113 wykresów, spisu 2 schematów. Podział rozprawy na rozdziały a także układ poszczególnych części rozprawy jest poprawny.

We wprowadzeniu mgr Dariusz Szydłowski uzasadnia podjęcie tematu, przedstawia cel rozprawy, zakres rozprawy, problem naukowy, hipotezy badawcze, metody badawcze oraz narzędzie badawcze a następnie zbiorczo relacjonuje tematykę każdego z rozdziałów rozprawy.

W pierwszym rozdziale Doktorant powołuje podstawy prawne przeprowadzania oględzin a następnie charakteryzuje pojęcie „ogłędziny”, „badanie miejsca zdarzenia”, „miejsce zdarzenia”, „osoba”, „ciało”, „zwłoki”, cel przeprowadzania oględzin, rodzaje oględzin według kryterium przedmiotowego i podmiotowego a także metodykę przeprowadzania oględzin. Mgr Dariusz Szydłowski opisuje prawo wzajemnej wymiany śladów Edmonda Locarda. W dalszej części rozdziału Doktorant prezentuje zasady wykonywania oględzin opisując zasadę aktywności, zasadę ekonomiczności, zasadę indywidualności, zasadę jednoosobowego kierownictwa, zasadę obiektywizmu, zasadę pisemności, zasadę planowości, zasadę tajności, zasadę wszechstronności, zasadę zachowania wartości dowodowej śladów i przeciwdziałania kontaminacji śladów, zasadę przestrzegania wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy w trakcie oględzin, zasadę szybkości. Doktorant rzeczowo analizuje specyfikę oględzin miejsca zdarzenia w sprawach o niektóre przestępstwa do których zalicza badanie miejsca wypadku drogowego, oględziny miejsca pożaru, badanie miejsca znalezienia zwłok, badanie miejsca kradzieży z włamaniem. Na tytułową problematykę mgr Dariusz Szydłowski wskazuje także z punktu widzenia dokumentacji miejsca zdarzenia, zasadnie koncentrując się na protokole oględzin oraz dokumentacji technicznej obejmującej dokumentację fotograficzną, dokumentację z urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk, szkice kryminalistyczne, metryczkę śladu i skanowanie 3D. Na uwagę zasługuje prezentacja obowiązujących Wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z

dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dz. Urz. KGP z 2017 r., poz. 59) oraz Zarządzenia nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym (Dz. Ur. KGP z 2017 r., poz. 9). Przy druku rozprawy doktorskiej należy zwrócić uwagę na aktualną treść i obowiązywanie art. 309 pkt. 2 i 3 k.p.k., art. 311 k.p.k. (s. 11-12 rozprawy), art. 345 k.p.k., art. 397 k.p.k. (s. 12 rozprawy)

Prezentacja mgr. Dariusza Szydłowskiego dotycząca rodzajów śladów kryminalistycznych i ich wykorzystania w drugim rozdziale recenzowanej rozprawy zawiera zwartą charakterystykę i ewolucję definicyjną śladu kryminalistycznego, interesujący podział śladów kryminalistycznych na ślady bezpośrednie i ślady pośrednie a także najnowsze metody ich ujawniania oraz zabezpieczania oraz dalsze ich wykorzystanie w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem. Do śladów bezpośrednich Doktorant zalicza ślady daktyloskopijne, ślady czerwieni wargowej, ślady małżowiny usznej, ślady zębów, ślady rękawiczek, ślady biologiczne, ślady fonoskopijne oraz dokument jako ślad. Do śladów pośrednich mgr Dariusz Szydłowski zalicza ślady mechanoskopijne, ślady traseologiczne, ślady fizykochemiczne, ślady osmologiczne, ślady użycia broni palnej oraz mikroślady.

Rozdział trzeci rozpoczyna się metodologią badań własnych mgr. Dariusza Szydłowskiego. W dalszej części tego rozdziału Doktorant w sposób przemyślany prezentuje analizę wyników badań, używając narzędzia badawczego w postaci analizy przypadku każdego z 30 spraw, która obejmuje krótki zwarty opis sprawy, opisową i wykresową analizę rodzaju i liczby zabezpieczonych śladów kryminalistycznych w postępowaniu przygotowawczym, powołania biegłych w postępowaniu przygotowawczym wraz ze wskazaniem ich specjalizacji, charakterystyki opinii biegłych, na które powołał się prokurator w akcie oskarżenia oraz opinie biegłych, na które powołał się sąd w uzasadnieniu wyroku. Analizę wyników badań mgr Dariusz Szydłowski kończy podsumowaniem wyników analizy przypadków, w których zbiorczo zarówno opisowo ja również wykresowo i tabelarycznie zestawiał dane ze wszystkich 30 spraw oraz wnioski z analizy przypadków z punktu widzenia ilościowego i jakościowego.

Podsumowanie i wnioski stanowią krytyczną ocenę mgr. Dariusza Szydłowskiego dotyczącą wykorzystania śladów kryminalistycznych w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem. W tej części rozprawy Doktorant zasadnie zestawia analizę wyników badań własnych z analizą wyników badań innych Autorów przedstawiając swoje stanowisko na

różne aspekty badawcze podejmowanej przez siebie tytułowej problematyki. Niniejsze zestawienie i własne stanowisko obejmuje problematykę niezabezpieczania śladów podczas oględzin miejsca zdarzenia, rodzajów i częstotliwości ujawniania lub zabezpieczania śladów, błędów taktycznych w ujawnianiu lub/i zabezpieczaniu śladów podczas oględzin miejsca zdarzenia, składu i kwalifikacji grupy oględzinowej. W dalszej części podsumowania i wniosków Doktorant słusznie odnosi się do problemu naukowego rozprawy oraz weryfikacji każdej z hipotez badawczych w recenzowanej rozprawie. Jedną z weryfikowanych własnych hipotez badawczych jest hipoteza zgodnie z którą „Sądy nie traktują w sposób spójny i obiektywny śladów kryminalistycznych w postępowaniu karnym”. Mgr Dariusz Szydłowski sformułował tę hipotezę na początku rozprawy a w części Podsumowanie i wnioski stwierdził jej weryfikację i stwierdził, że słuszność tej hipotezy potwierdzają jego rozważania oraz badania własne Doktoranta prezentujące ilość i jakość ekspertyz. Po lekturze rozprawy wydaje się, że w części rozprawy Podsumowanie i wnioski mgr Dariusz Szydłowski uzasadniając weryfikację hipotezy, odniósł się do wniosków innych Autorów a nie przedstawił wyraziście czy w przeprowadzonych przez niego badaniach własnych sądy w swoich uzasadnieniach wskazywały na przykłady niezachowania jakości zleconych ekspertyz. Być może podczas publicznej obrony Doktorant odniesie się szerzej do tej kwestii. Na pozytywną ocenę zasługuje sformułowanie przez mgr. Dariusza Szydłowskiego własnych propozycji zmian praktyki wykorzystywania śladów kryminalistycznych w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem oraz zajęcie własnego stanowiska dotyczącego postulatów wynikających z badań Kazimierzy Juszkii.

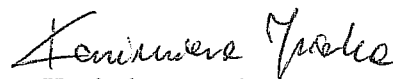
Pewne zastrzeżenie budzi fakt wykorzystania w rozprawie tylko literatury polskiej, wszak bogata jest także dotycząca tej problematyki literatura zagraniczna.

Sposób, w jaki mgr Dariusz Szydłowski powoływał literaturę przedmiotu w treści rozprawy jest prawidłowy, choć zdarzają się jednak błędy literowe np. w wykazie literatury w punkcie 59 nieprawidłowo wpisano nazwisko Kobzińska J. zamiast Kabzińska J.

Język rozprawy co do zasady jest właściwy. Jedyne mankament tkwi w używaniu pojęć „pokrzywdzony” i „poszkodowany.” Można się spodziewać, że na publicznej obronie, Doktorant wyjaśni jak rozumie te pojęcia w kontekście prezentowania tytułowej problematyki w recenzowanej rozprawie.

Mając na uwadze powyższe okoliczności stwierdzam, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr. Dariusza Szydłowskiego pt. „Wykorzystanie śladów kryminalistycznych w postępowaniu przygotowawczym i przed sądem” spełnia kryteria wskazane w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule

naukowym oraz tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789) w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1669). Zatem wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej mgr. Dariusza Szydłowskiego i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Kazimiera Juszka